

Karakteristiek van het nieuwe programma Economie I op het VWO

De doelstelling van het vak dient meer gericht te zijn op algemene vorming, waarbij het voorbereidend wetenschappelijke karakter niet verloren mag gaan. Er moet voor worden gezorgd dat het formalisme van ondergeschikte betekenis blijft en dat het inzicht in economische aspecten van de maatschappelijke werkelijkheid voldoende aandacht krijgt.

In vergelijking met het vigerende interne programma (dat o.a. staat afgedrukt in EMD, 74e Jaargang, september 1974, en in DSW nummer 3 van 1974), heeft het ACLO-eindadvies een aantal duidelijke verschillen. De belangrijkste staan hieronder opgesomd. Bedacht moet worden dat enkele onderdelen door middel van uitsluitingen ook nu reeds voor bepaalde jaren buiten het examenprogramma vallen. De gehanteerde letteraanduidingen verwijzen naar de bijlage bij de beschikking van de staatssecretaris zoals die hierbij staat afgedrukt.

A. Object en methode van de algemene economie

Geen belangrijke wijzigingen, toevoeging meso-economie.

B. Micro-economie

— De Algemene begrippen:

erbij: de allocatieve functie van het budget- en het planmechanisme, de relatie tussen allocatiemechanismen en optimale allocatie.

— De Vraagzijde:

eraf: de eerste en tweede wet van Gossen, homogeen lineaire nutsfunctie, indifferentiecurven, marginale substitutie verhouding, grafische en algebraïsche bepaling van het optimum, inkomenseffect, substitutieffect en prijseffect, exacte afleiding van de vraagfunctie naar consumptiegoederen.

Wat resteert is vooral de Engelcurve en de benoeming van de factoren die de individuele vraag bepalen, met alleen een grafische en algebraïsche weergave van de individuele en collectieve prijsvraagcurve met lineaire vergelijkingen. Ook de elasticiteiten blijven in het programma.

— De Aanbodzijde:

Net als bij de vraagzijde is aan de aanbodzijde het leeuwendeel van de produktietheorie overgeheveld naar de keuze-onderwerpen en dus buiten het CSE geplaatst. Wat resteert zijn voornamelijk grafische en cijfermatige benaderingen en summier begrip van produktiefunctie. Algebraïsch zijn slechts de kostenfuncties en de aanbodfunctie met een lineaire vergelijking vereist. Isokosten, isoquanten en Cobb-Douglas zijn dus verdwenen. Ook de lineaire programmering is een keuze-onderdeel geworden.

— De Prijsvorming:

eraf: De algebraïsche behandeling van de evenwichtssituaties bij monopolistische concurrentie en oligopolie

erbij: Prijszetting door de overheid; prijsvorming bij het budget- en planmechanisme plus de voordelen en de nadelen van het markt-, budget- en planmechanisme; consumentenbeleid; de multinationale onderneming.

Gehandhaafd blijven de behandeling van het statisch evenwicht op een markt met volledige concurrentie (lineaire vergelijkingen) en prijsvorming bij het monopolie. Bij de prijsvorming op de markten van produktiefactoren is de behandeling van de kapitaalmarkt verdwenen om weer op te duiken in het hoofdstuk over geld.

C. Macro-economie

— De economische kringloop:

eraf: De kringloop in de vorm van een rekeningensysteem.

Bij onderdeel G Statistiek duikt wel de mededeling op dat de hoofdlijnen van de Nationale Rekeningen bestudeerd moeten worden, maar er is aan toegevoegd: geen opgaven.

— De hoogte van het nationaal inkomen:

erbij: Kapitaalschaarste en arbeidschaarste, onder verwijzing naar de toelichting bij het derde voorstel van de ACLO-ER.

— Het geldwezen:

eraf: Geldstandaarden

erbij: Het verschil tussen het transmissiemechanisme tussen

geldmarkt en goedermarkt volgens de post-Keynesianen en de monetaristen, onder verwijzing naar de uitvoerige toelichting bij het derde ACLO-voorstel.

— Conjunctuur en economische groei:

eraf: Het principe van groeimodel: voorbeeld Harrod-Domar: investeren als vergroten kapitaalgoederenvoorraad, produktiefunctie met kapitaal als knelpuntfactor en standvastige verhoudingen, oplossingen H-D model groeipad van het nationaal inkomen in de tijd, confrontatie groei kapitaalgoederenvoorraad met groei beroepsbevolking, mogelijkheden tot beïnvloeding van marginale spaarquote en kapitaalcoëfficiënt.

eraf: Het besef van het bestaan van groeimodelen waarbij substitutie van arbeid en kapitaal wel mogelijk zijn, bijv. met Cobb-Douglas produktiefunctie.

Deze tekst uit het oude programma is vervangen door:

erbij: Arbeidsbesparende technische vooruitgang; summier begrip van de uitstoot van arbeid in een jaargangenmodel; eenvoudig groeimodel volgens Harrod en Domar; summier begrip van de essentie van neo-klassieke groeitheorie;

erbij: Beschrijving in hoofdlijnen van de na-oorlogse groei en conjunctuur in Nederland.

De onderdelen die *eraf* gaan komen terug in het keuze-programma. De onderdelen die *erbij* komen hoeven slechts verbaal behandeld te worden aangezien niet vermeld staat dat een algebraïsche of grafische behandeling is vereist (zie hiervoor de voetnoot op blz. 21 van het ACLO-eindadvies).

— Het sector en bedrijfstakniveau: Dit is een nieuw onderdeel wat de verschuiving van het programma in een meer institutionele richting onderschrijft.

D. Internationale economische betrekkingen.

Dit onderdeel is ten opzichte van het derde ACLO-voorstel behoorlijk uitgebreid, maar komt daardoor ten opzichte van het oude interne programma weer op een vrijwel gelijke behandeling uit. Het onderdeel is geactualiseerd en vraagt iets meer aandacht voor de ontwikkelingslanden. Ook de doeleinden en effectiviteit van de instrumenten van economische politiek bij onevenwichtigheden op de betalingsbalans zijn nu een punt van aandacht.

E. Economische stelsels

Er is meer aandacht voor markt-,

plan- en budgetmechanisme en voor mengvormen daartussen. Ook de hoofdlijnen van de stelsel in de Sovjet Unie, Joegoslavië en China staan nu op het programma.

F. Economie van de publieke sector.

erbij: Herverdelingsfunctie van de overheid;

omvang, betekenis en financiering van de sociale zekerheid;

verhouding Rijk, provincie en gemeente;

erbij: Functies van niet-overheidsorganen als consumentenorganisaties en aktiegroepen.

erbij: Hoofdlijnen van de toestand van de Nederlandse economie in de meest recente jaren en de rol van de overheid daarbij.

Samenvattend: meer aandacht voor de quataire sector en een schoorvoetende introductie van economische geschiedenis.

G. Statistiek

erbij: Officieel en officieus circuit.

erbij: Relativering van statische gegevens.

A. T. J. V.
